גמ׳ לא שיעקר יעקב ממקומו. שהרי מצינו שקרלו הקב״ה יעקב אחר זאת בדרתו למצרים שנאמר ויאמר אלהים לישראל ויאמר יעקב ויאמר הנני (בראשית מו): **הנני עושה מדשה.** בתר לא תזכרו דאשונות כתיב: **בתחלה אב לארם** היה שנאמר בעבר הנהר ישבו תורה אור אבותיכם (יהושע כד) ואומר אל ארם נהריים אל עיר נחור (בראשית כד): **אב לכל העולם.** אב המון גויים מג (שם יז): **שרי.** לשון יחיד משמע שרתי: **מסדר שבחיה.** דמעיקרא אשר בחרת בו בהיות שמו אברם ושמת שמו אברהם:

הדרן עלך מאימתי

היה קורא בתורה. פרשת ק״ש: **והגיע זמן המקרא.** זמן ק״ש: **בפרקיס.** בין הפסקות ולקמן מפרש להו במתניתין בין *פרשה לברכה דאשונה לשניה בין שניה לשמע כו׳: **שואל מפני הכבוד.** ד״ה לא שואל בשלום אדם ככבד שרואי להקדים לו שלום: **ומשיב.** שלום אם הקדימו לו ובגמרא פריך כיון דשואל פטיקא דמשיב: **ובאמצע.** באמצע הברכה לו הפרשה: **מפני היראה.** אדם שהוא ירא מפניו שלא יסתלקו אבל מפני הכבוד לא: **ר״י.** בגמרא מפרש פלוגתייהו: **בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק.** בגמרא (ד׳ יד) מפרש טעמייהו: **והיה אם שמוע נוהג בין כיוס בין בלילה.** דמשתעי בתלמוד תורה דכתיב (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם: **ויאמר אינו נוהג אלא ביום.** בלילה שאינה נוהגת אלא ביום דכתיב ״ורמיתם אותו״ פרט לסות לילה (שבת ד׳ כז:): **גמ׳ ש״מ מצות צריכות כוונה.** שיהא מתכוין לשם מצות ותקשה לרבה דאמר במסכת ראש השנה (דף כח.) התוקע לשיר יצא: **כוון לקרות.** אבל לאחר ידי מצוה לא בעינן שיהא מתכוין אלא לקרות בתורה בעלמא: **הא קא קרי.** הא בקורא קא עסיק תגלותא דקתני היה קורא בתורה: **בקורא לגניס.** את הספר אם יש בו טעות דאפילו לקריאה גמי לא מתכוין: **לכתבה.** בלשון הקדש: **מדברים הדברים.** דהוה ליה למכתב והיו דברים האלה (דברים ו) למדרש שיקרא הדברים כסדרן ולא למפרע כגון ובשעריך ביתך מזוזות: **לימא קסבר ר׳ וכו׳.** מדאילטריך ליה קרא לק״ש שתהא ככתבה סבירא ליה בשאר כל התורה בכל לשון נאמרה לקרות: **משום דכתיב שמע.** דלא תדרוש שמע בכל לשון שאתה שומע כדבנן: **עד כאן.** עד ״על לבבך״: מיכא

גמ׳ ש״מ מצות צריכות כוונה? מאי אם כוון לבו לקרות, לקרות והא קא קרי? בקורא להגיה: ת״ר *ק״ש ככתבה דברי רבי רבי וחכ״א בכל לשון מ״ט דרבי יאמר קרא ״והיו״ בהוייתן יהו ורבנן מאי טעמייהו? אמר קרא ״שמע״ בכל לשון שאתה שומע, ולרבי נמי הא כתיב שמע? הוא מבעי ליה, השמע לאוזיך מה שאתה מוציא מפיך, *ורבנן סברי להי כמאן דאמר לא השמיע לאוזנו יצא ולרבנן נמי הא כתיב והיו? הוא מבעי להו שלא יקרא למפרע ורבי שלא יקרא למפרע מנא ליה? נפקא ליה מדברים הדברים ורבנן דברים הדברים לא דרשי למימרא דסבר רבי דכל התורה כולה בכל לשון נאמרה דאי סלקא דעתך בלשון הקודש נאמרה והיו דכתב רחמנא למה לי? איצטריך משום דכתיב שמע למימרא דסברי רבנן דכל התורה כולה בלשון הקודש נאמרה דאי סלקא דעתך בכל לשון נאמרה שמע דכתב רחמנא למה לי? איצטריך משום דכתיב והיו״: ת״ר והיו שלא יקרא למפרע, הדברים על לבבך יכול תהא כל הפרשה צריכה כוונה תלמוד לומר האלה עד כאן צריכה כוונה מבאן ואילך אין צריכה כוונה דברי ר׳ אליעזר א״ל רבי עקיבא הרי הוא אומר אשר**

היה קורא אם כוון לבו יצא. בירושלמי אמרינן (ח) בברכות אין מעכבות דתנא אמרה זאת אומרת דאם לא כן תקשי מאי מהני אם כוון לבו הרי לא בירך תחלה. וא״ת הא (ג) בפ״ק (ד׳ יב.) מסקינן סדר ברכות אין מעכבות הא ברכות מעכבות. וי״ל דהתם איירי בלבור. דיקא נמי דקתני אמר להם הממונה: **ובאמצע** שואל מפני וכו׳. ופסק רבינו שמעיה דבמקום שאסור לספר אסור לדבר אפילו בלשון הקודש וכן משמע מתוך מתניתין. ובירושלמי קאמר אפילו באמצע הפסוק רב הונא בשם רב יוסף אמר ״ודברת בם״ מכאן שיש לך רשות לדבר בם. והיינו נמי דאמרי׳ בפ״ק דיומא (דף יט:) ודברת בם ולא בתפלה פירוש אין משיבין בה בתפילה מפני הכבוד: **בקורא** להגיה. פירש בקונטרס שאין מתכוין לקרות. תימה לכתי הא קא קרי. ע״כ נראה בקורא להגיה שאינו קורא בתיבות להלכתן ובנקודתן אלא ככתיבתן קרי כדי להבין בחסרות ויתירות כמו לטופת ומזוזת ״אם כוון לבו״ לא דוקא אלא כלומר לקרות כדין בנקודתן והלכתן:

וחכמים אומרים בכל לשון. אומר הר״י דהלכה כחכמים דהלכה כרבי מחבירו ולא מחביריו (עירובין ד׳ מו:) ועוד דרבנן סבירא להו כמאן דאמר אינו יוצא ולא כרבי שדרש שמע בשמע לאוזנך ולא לאחרים לא שמעו אלא כוון לבו וכותיה פסקינן לקמן (ד׳ טו:):

*בלשון הקדש לקמן. פירש בפרק שני דמגילה (ד׳ יז: ושם) לקרות בתורה. ולא הגיה *דהא עזרא תיקן קריאת התורה ומקמי דאתא עזרא ״היו״ למה לי. דמיירי בפרשיות המחוייבין לקרות דאורייתא כמו פרשת זכור *אי נמי מקרא בכורים וודוי מעשר ופרשת חליצה שמצוה בתורה לקרותן, אעפ״כ בכל לשון נאמרה בסיני שכל דבור ודבור שהיה יוצא מפי הקב״ה היה מתחלק לשבעים לשון*:

עד כלן מלות כוונה. עד בכל מאדך״ שני פסוקים אלו מדברים בילוד ה׳ באהבתו ובילותו: אשר

*__היה__ *קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כוון לבו יצא/ בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם. אלו הן בין הפרקים: בין ברכה ראשונה לשניה, בין שניה לשמע, בין שמע לוהיה אם שמוע, בין והיה אם שמוע לויאמר לאמת ויציב ר׳ יהודה אומר בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק. אמר ר׳ יהושע בן קרחה *למה קדמה פרשת שמע לוהיה אם שמוע? *כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואחר כך מקבל עליו עול מצות, והיה אם שמוע לויאמר? שוהיה אם שמוע נוהג בין ביום ובין בלילה ״ויאמר אינו נוהג אלא ביום בלבד:

גמ׳ ש״מ *מצות צריכות כוונה? מאי אם כוון לבו לקרות? בתמיה והא קא קרי? בקורא להגיה: ת״ר *ק״ש ככתבה דברי רבי רבי וחכ״א בכל לשון מ״ט דרבי יאמר קרא ״והיו״ בהוייתן יהו ורבנן מאי טעמייהו? אמר קרא ״שמע״ בכל לשון שאתה שומע, ולרבי נמי הא כתיב שמע? הוא מבעי ליה, השמע לאוזיך מה שאתה מוציא מפיך, *ורבנן סברי להי כמאן דאמר לא השמיע לאוזנו יצא ולרבנן נמי הא כתיב והיו? הוא מבעי להו שלא יקרא למפרע ורבי שלא יקרא למפרע מנא ליה? נפקא ליה מדברים הדברים ורבנן דברים הדברים לא דרשי למימרא דסבר רבי דכל התורה כולה בכל לשון נאמרה דאי סלקא דעתך בלשון הקודש נאמרה והיו דכתב רחמנא למה לי? איצטריך משום דכתיב שמע למימרא דסברי רבנן דכל התורה כולה בלשון הקודש נאמרה דאי סלקא דעתך בכל לשון נאמרה שמע דכתב רחמנא למה לי? איצטריך משום דכתיב והיו״: ת״ר והיו שלא יקרא למפרע, הדברים על לבבך יכול תהא כל הפרשה צריכה כוונה תלמוד לומר האלה עד כאן צריכה כוונה מבאן ואילך אין צריכה כוונה דברי ר׳ אליעזר א״ל רבי עקיבא הרי הוא אומר אשר**

ו״ז ע״ב ד״ה דכתיב: תוס׳ ד״ה בלשון כו׳ דהא עזרא כו׳. עיין מג״א ריש סימן קנ״ה.

מסורת השס

תוספתא פ״א ומכילתא פ׳ כא [עי׳ תוס׳ ע״ז כ: ד״ה ולרבנן וכו׳ תמצא שהיה לפניהם גי׳ אחרת]

[נ״ל ברכה]

תוספתא פ״א

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה היה קורא וכו׳ בירושל׳ אמרי׳ זאת אומרת ברכות: (ב) בא״ד וא״ת הא. נ״ב תימ׳ [דילמא הא דברכות מעכבות] זו דוקא [אלא כיון דלא כיון לבו] ברכות. אבל אם קרא ק״ש [אימא] לך דיצא אם כיון [אם״כ הברכות [אם״כ דמעכבות]:

[ר״ה דף כח:]

[עי׳ תוס׳ לקמן יד:]

[עירובין לה: פסחים קיד:] מועה לב: מגילה דף יז.

[עי׳ תוספות מועה לב: ד״ה ובבגן]

· שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אחד
· ואהבת את ה׳ אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך
· והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך

עין משפט נר מצוה

א א מיי׳ פ״ב מהלכות ק״ש [ה״א] סמג עשין יח עור שו״ע או״ח סי׳ ס סעיף ה:
ב ב מיי׳ שם הלכה עז עז סמג שם עוש״ע או״ח סי׳ סו סעיף ג:
ג ג ד מיי׳ שם הלכה יז סמג שם עוש״ע שם סעיף ה:
ד ה מיי׳ פ״ג מהלכות ציצית הלכה ז סמג עשין כו עוש״ע או״ח סימן יח סעיף ג:
ה ו מיי׳ פ״ב מהלכות (ק״ש) [שופר הלכה ד] עוש״ע או״ח סימן ס סעיף ד:
ו ז מיי׳ פ״ב מהל׳ ק״ש הלכה י סמג עשין יח עוש״ע או״ח סימן סב סעיף כ:

רב נסים גאון

מותיב ר׳ יוסי בר אבין ואיתימא ר׳ יוסי בר זבדא אמר אברהם מי לא הדר קרייה רחמנא אברם ובתוספתא נמי [סס״ל דמכילתין] בענין זה המקום אברם הוא אברהם אע״פ שחזר וקרא את אברהם אברם אינו לנגאי אלא לשבח כו׳ הוא אברם עד שלא נדבר עמו הוא אברהם משנדבר עמו ויש ששואלין למה נשתנו שמו של אברהם ושמו של יעקב ולא נשתנה שמו של יצחק ופשטה של שאלה זו כי אברהם ויעקב אבותיהם קראום באותן השמות ולפיכך גדלם הקב״ה בשמות שקראם להן הוא אבל יצחק הקב״ה קראו בזה השם קודם שנולד כדכתיב (בראשית יז) אבל שרה אשתך יולדת לך בן וקראת את שמו יצחק ואית במכילתא דר׳ ישמעאל [כפ׳ כא] יצחק לא נשתנה שמו למה שנקרא שמו מפי הקב״ה ובגמרא דבני מערבא (בסיפא דסאי פיקא) מפני מה נשתנה שמו של אברהם ושמו של יעקב ושמו של יצחק לא נשתנה אילו אבותיהם קראו אותן בשמן אבל יצחק הקב״ה קראו. ארבעה נקראו עד שלא נולדו יצחק וישמעאל ואשיה ושלמה:

סליק פירקא קמא

פירקא תנינא

שמעת מינה מצות צריכות כוונה. איתיה להדיא דהא מיתא בפרק ראשון בית דין במסכת ראש השנה (דף כח) דקאמר אלמא קא סבר רבא מצות אין צריכות כוונה ואיתיביה אביי כמה תיובתא ולבסוף אוקמי׳ אלא אמר רבא לצאת לא בעי כוונה לעבור בזמנו לא בעי כוונה שלא בזמנו בעי כוונה:

גליון השס

גמ׳ כל הקורא כו׳ · מג״א סימן קנו ועיין פר״מ ס״ס ס״ו: פרק היה קורא

גמ׳ הכוח מבע״ל כו׳. עיין תוס׳ סופ״ה

נושא
שינוי שמו של אברהם לאברהם

נושא
מפסיק בק״ש מפני הכבוד מפני היראה

נושא
ק״ש: ככתבה או בכל לשון

מבנה
◇ "למימרא" לברר שיטות רבי ורבנן - כל התורה באיזה לשון

נושא
עד היכן בעי כוונה בק״ש

מבנה
I-II ב׳ לשונות על מה קאי פסיקת רבה בר בר חנה אמר ר׳ יוחנן